

Zrzek

na motivy díla Daniila Charmse

"Byl jednou jeden zrzavý člověk, který neměl ani oči, ani uši. Neměl ani vlasy, takže "zrzek" mu vlastně říkali jen tak. Nemohl mluvit, protože neměl ústa. Nos také neměl. Neměl dokonce ani ruce a nohy. Ani břicho neměl, ani záda neměl, ani páteř neměl a ani žádné vnitřnosti neměl. Nic neměl. Takže vlastně ani není jasné, o kom je řeč. Tak už o něm snad radši ani nebudeme mluvit." Modrý sešit č. 10

Scénář a režie: Vladimír Benderski

Hudba: Michal Fejt

Účinkují: Teodor Kravál, Mirka Exnerová, Radek Exner, Vítá Adamec a Matěj Velička

Osud si s básníkem, prozaikem a dramatikem Daniilem Ivanovičem Charmsem zahrál skutečně krutou hru – narodil se v zemi, jež se měla zanedlouho stát Svazem sovětských socialistických republik...

Narodil se v roce 1905, v rodině odpůrce carova režimu Ivana Juvačova. Na německém gymnáziu, kde se naučil německy a anglicky, vznikl jeho pseudonym, odvozený z ruského přepisu anglického slova *harm* (škodit). Založil spolu s dalšími spisovateli literární skupinu OBERIU (Объединение реального искусства) - Sdružení realného umění. Komunistickému režimu a literatuře socialistického realismu byla skupina OBERIU nepohodlná a D. Charms v prosinci 1931 je uvězněn. V následujících letech je pod vlivem uvěznění a pronásledování NKVD jeho tvorba stále absurdnější, depresivnější, šílenější, cyničtější a krutější.

Můžeme se nad Charmsovými texty smát, až nám slzy potečou... Spíš by ovšem při jejich četbě mělo člověka mrazit, protože tohle skutečně žádná sranda není. A hlavně: nebyla... Na jedno by se nad Charmsovými texty nemělo zapomínat: ti lidé v tom skutečně žili. Byli nuceni žít, přežívat, v kulisách právě takových, jaké maloval Daniil Ivanovič Charms – byť byly malovány krví. A to téměř doslova... (Ondřej Mrázek)

23. srpna 1941 byl na udání zatčen a počátkem roku 1942 za neznámých okolností zemřel. Existuje důvodné podezření, že ve své cele zemřel hladu. Jeho rukopisy jsou zázračně zachráněny přítelem, který je odnesl po jeho zatčení z Charmsova bytu, aby se po válce, v 60. letech, dostaly do samizdatového oběhu.